

ASOS 2014-2020

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej
Osób Starszych na lata 2014-2020

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

KOLPING
Bochnia

Zadanie jest współfinansowane ze środków otrzymanych od Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020

RAPORT

Z ANKIET BADAJĄCYCH POTRZEBY

**osób w wieku senioralnym uczestników projektu
„Centrum Zintegrowanej Aktywności Seniora na UTW”**

Wprowadzenie

Prezentowany raport stanowi jeden z efektów projektu „Centrum Zintegrowanej Aktywności Seniora na UTW”, realizowanego przez Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga w Bochni” współfinansowanego ze środków otrzymanych od Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020.

Przedmiotem opisu są wyniki badania ankietowego na temat potrzeb osób w wieku senioralnym - uczestników projektu „CZAS na UTW” przeprowadzonych w maju 2019 r przez specjalistę ds. rekrutacji i ewaluacji.

Badania ankietowe których wyniki prezentuje niniejszy raport, miały na celu diagnozę potrzeb osób starszych (powyżej 60. roku życia) przystępujących do projektu poprzez poznanie ich subiektywnych opinii na temat ich aktywności jej braku.

1. Opis metodologii badania

Anonimowa „ankieta potrzeb seniorów” została sporządzona w celu zebrania opinii oraz zdiagnozowania potrzeb seniorów – głównie mieszkańców miasta i gminy Bochnia oraz wsi Sobolów związanych z udziałem w projekcie „CZAS na UTW” oraz zbadania potencjalnego zainteresowania seniorów udziałem w różnego typu projektach aktywizującym osoby starsze proponowanych m.in. przez Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga w Bochni”

Ankietę wypełniło 69 osób w wieku 60 – 80 lat i więcej, zarówno kobiet jak i mężczyzn, z pośród 75 seniorów zrekrutowanych do udziału w projekcie.

Ankieta składała się z 15 pytań zarówno „zamkniętych” jak i „otwartych”. Pytania „zamknięte” były wielokrotnego wyboru z odpowiedziami kategoryjnymi z których respondenci mogli wybierać odpowiedzi spośród dostępnych propozycji, badani mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź. Pytania „otwarte” wymagały od respondentów odpowiedzi opisowej.

Pięć pierwszych pytań dotyczyło tzw. „metryczki” (wiek, płeć, miejsce zamieszkania, sytuacja rodzinna oraz przynależność do organizacji senioralnej). Kolejne osiem pytań dotyczyło poznania subiektywnych opinii osób starszych na temat swojej aktywności, jej braku oraz barier i trudności na jakie napotykają poza sferę domową w aspekcie społecznym.

Ostatnie pytanie dotyczyło oczekiwań związanych z aktywizacją seniorów w Bochni oraz powiecie bocheńskim.

2. Posumowanie wyników ankiety

Raport składa się z trzech części. W pierwszej z nich przedstawiono dane statystyczne dotyczące „metryczki” respondentów. Drugą częścią raportu stanowi analiza statystyczna odpowiedzi uczestników badania. Każde z pytań zostało podsumowane statystycznie w oparciu o zmienne niezależne respondentów (wiek, płeć, stan cywilny oraz fakt, czy respondent mieszka samotnie czy z rodziną), a także wnioski. Trzecią część dokumentu stanowią wnioski i rekomendacje.

Część I. Metryczka

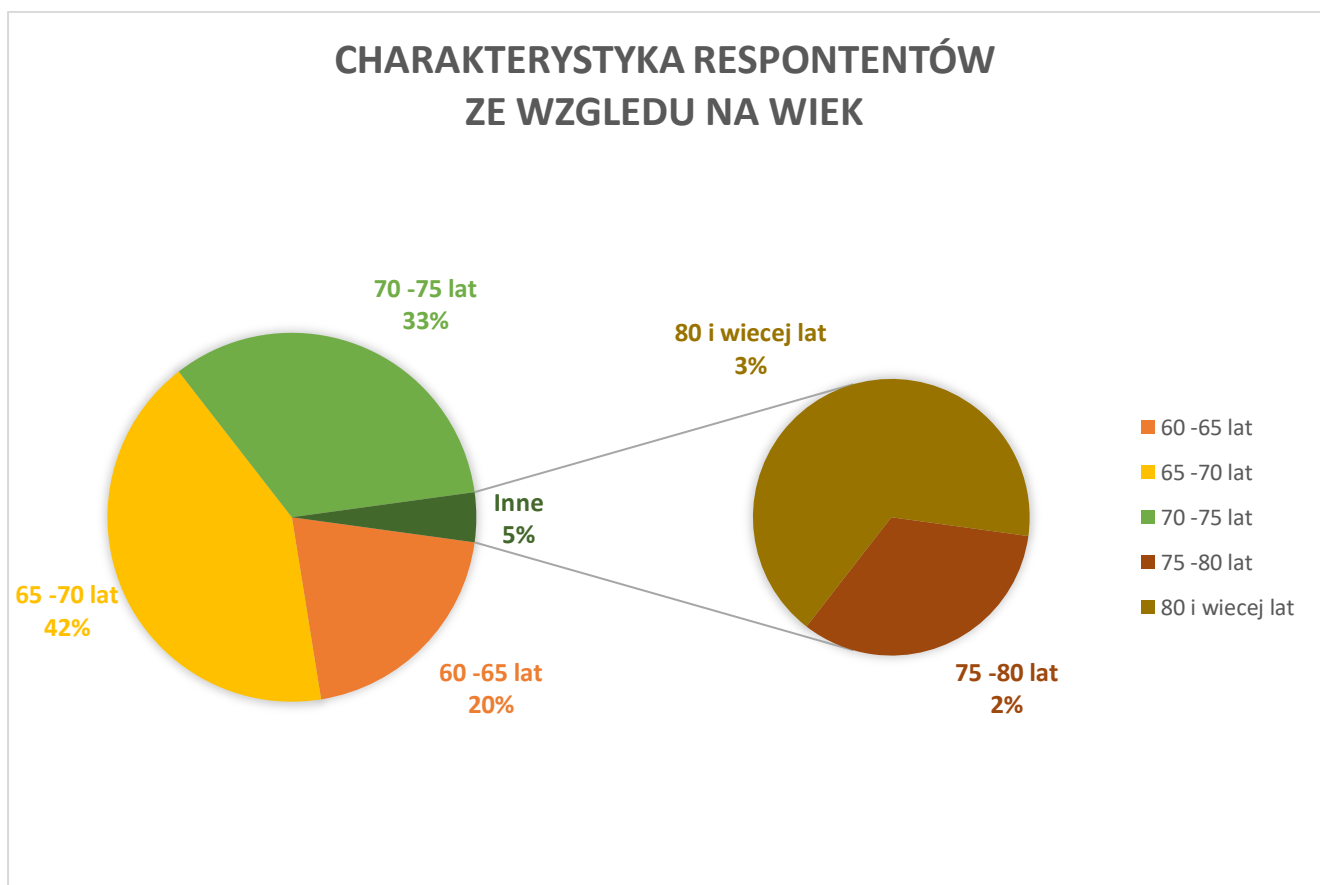
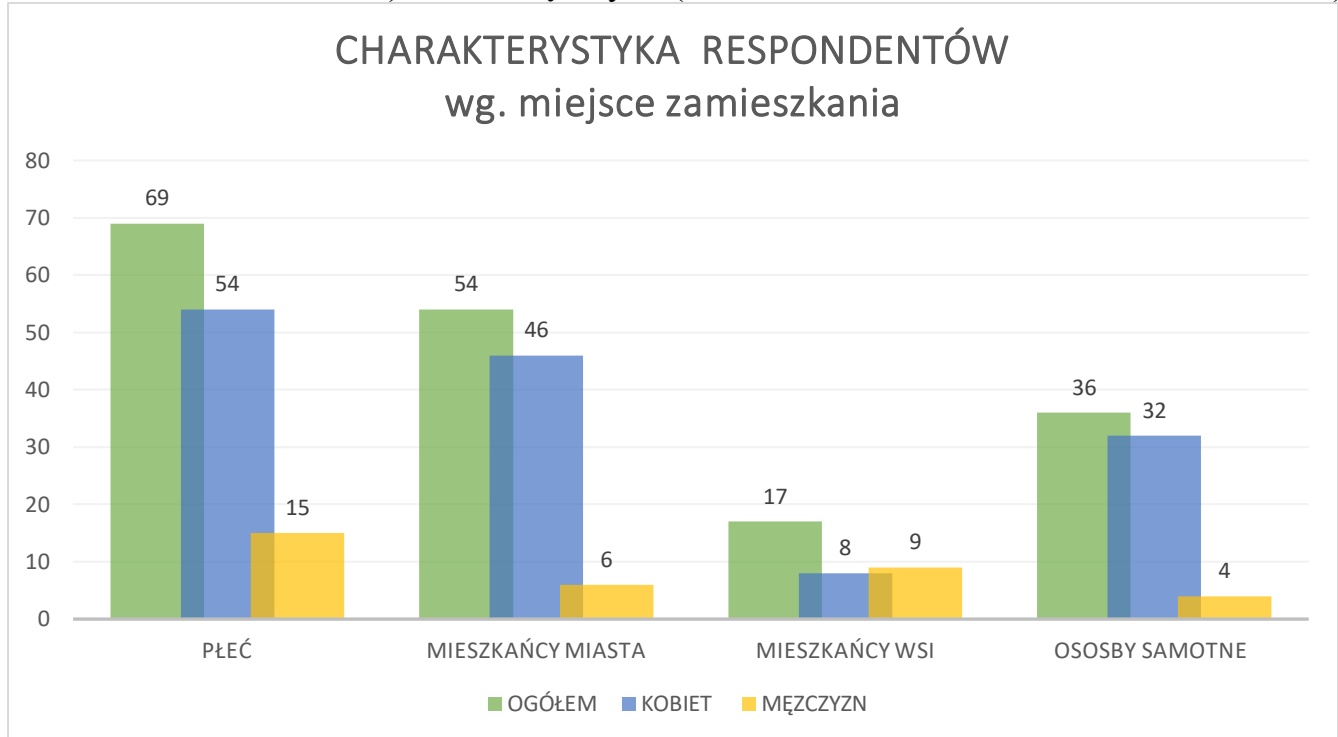
W badaniu wzięło udział łącznie 69 osób w wieku senioralnym z 75 zakwalifikowanych do udziału w projekcie „Centrum Zintegrowanej Aktywności Seniora na UTW”. W badaniu ankietowym uczestniczyli mieszkańcy miasta Bochnia, gmina Bochnia oraz gminy Łapanów w szczególności mieszkańcy wsi Sobolów. Badanie ankietowe prowadzone było wśród 54 kobiet w tym 46 mieszkanki miasta i 8 mieszkanki miejscowości wiejskich oraz 15 mężczyzn w tym 6 mieszkańców miasta i 9 mieszkańców wsi.

Wśród tej grupy ankietowanych 36 osób wskazało iż jest samotna w tym 32 kobiety (24 mieszkanki miasta, 8 mieszkanki wsi) oraz 4 mężczyzn (2 mieszkańców miasta, 2 mieszkańców wsi). Podczas gdy w rodzinie zamieszkują 33 osoby starsze w tym 22 kobiety (mieszkanki miasta) oraz 11 mężczyzn (4 mieszkańców miasta, 7 mieszkańców wsi).

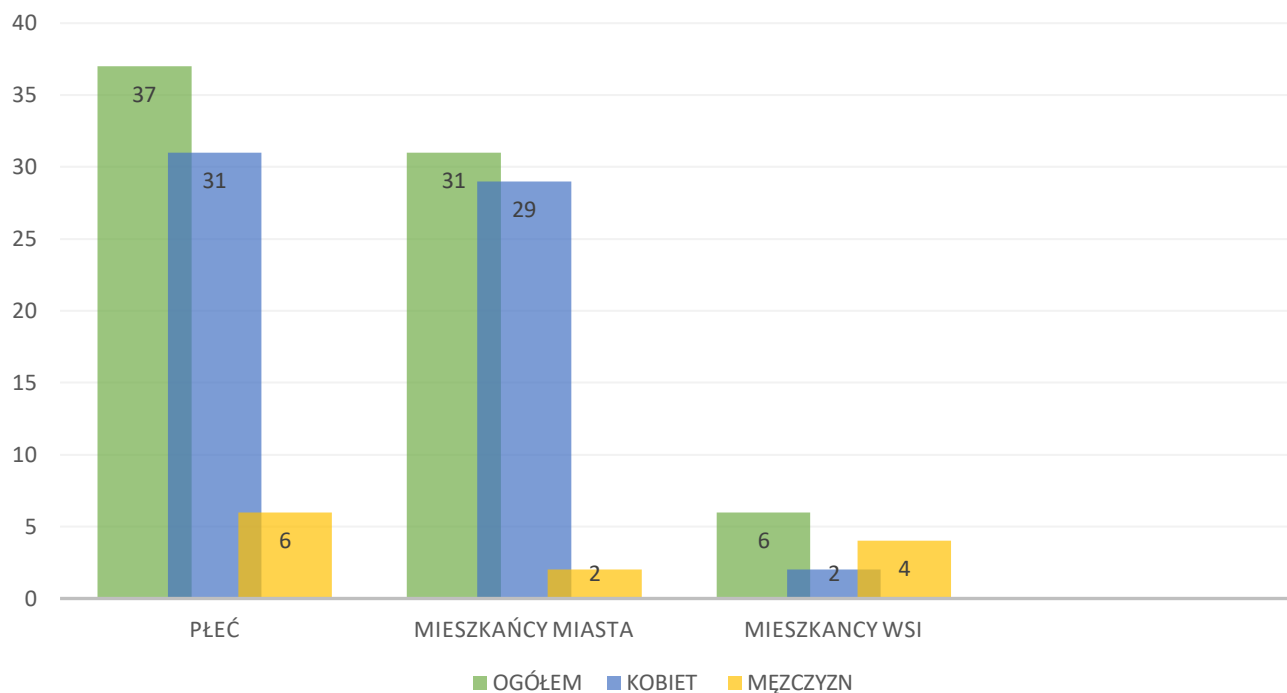
Wśród ankietowanych najwięcej było osób w wieku 65-70 co stanowi 42,02% (29 ankiet), Drugą licznie reprezentowaną grupą były osoby w przedziale wiekowym od 70 -75, stanowiły one 33,33% wszystkich respondentów (23 ankiety). Trzecią grupę stanowiły osoby w grupie wiekowej 60 -65 lat tj. 20,28% (15 ankiet) respondentów. Kolejne grupy wiekowe 75-80 – 1,44% (1 ankiet); 80 i więcej 2,89% (2 ankiety).

Pośród 69 osób ankietowanych 37 deklarowało przynależność do organizacji senioralnej co stanowi 56,62%. W grupie deklarującej przynależność do organizacji senioralnej jest 31 kobiet (29 mieszkanki miasta, 2 mieszkanki wsi) oraz 6 mężczyzn (2 mieszkańców miasta, 4 mieszkańców wsi). Ankietowani, którzy nie deklarowali przynależności do

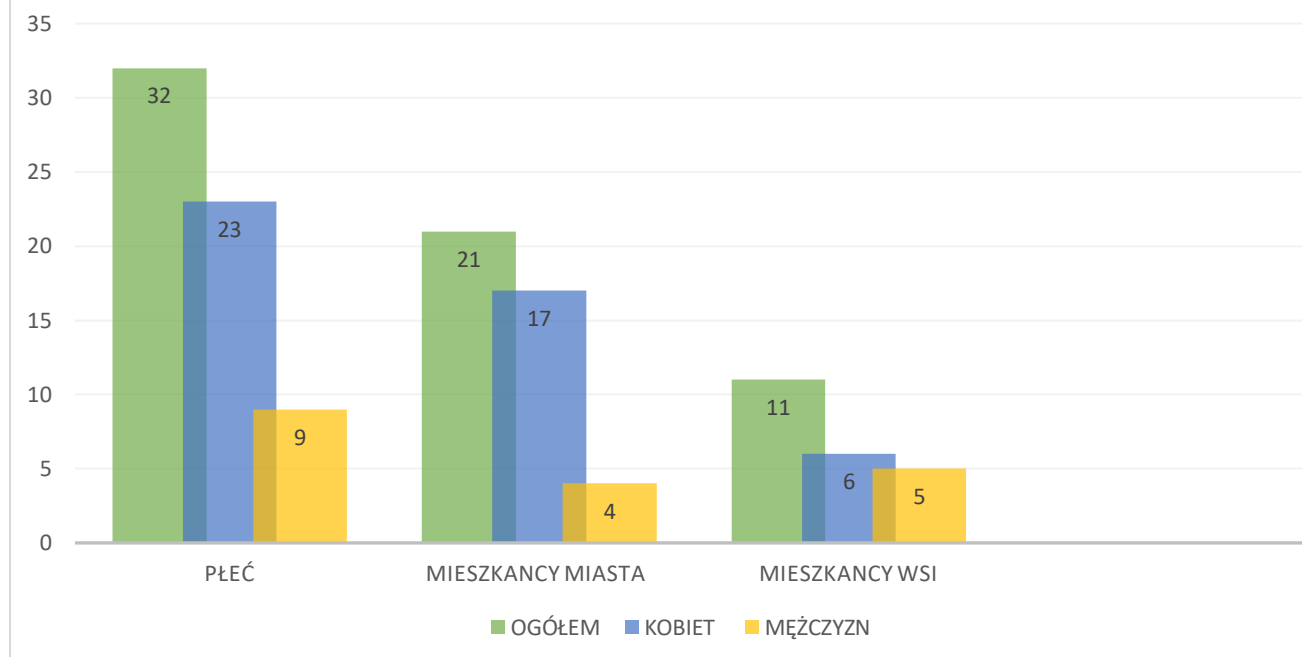
organizacji senioralnych stanowią 46,37% tj. 32 osoby w tym 23 kobiet (17 mieszkanek miasta, 6 mieszkanek wsi) oraz 9 mężczyzn (4 mieszkańców miasta, 5 mieszkańców wsi).

CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW wg. przynależność do organizacji senioralnych

CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW wg. braku przynależności do organizacji

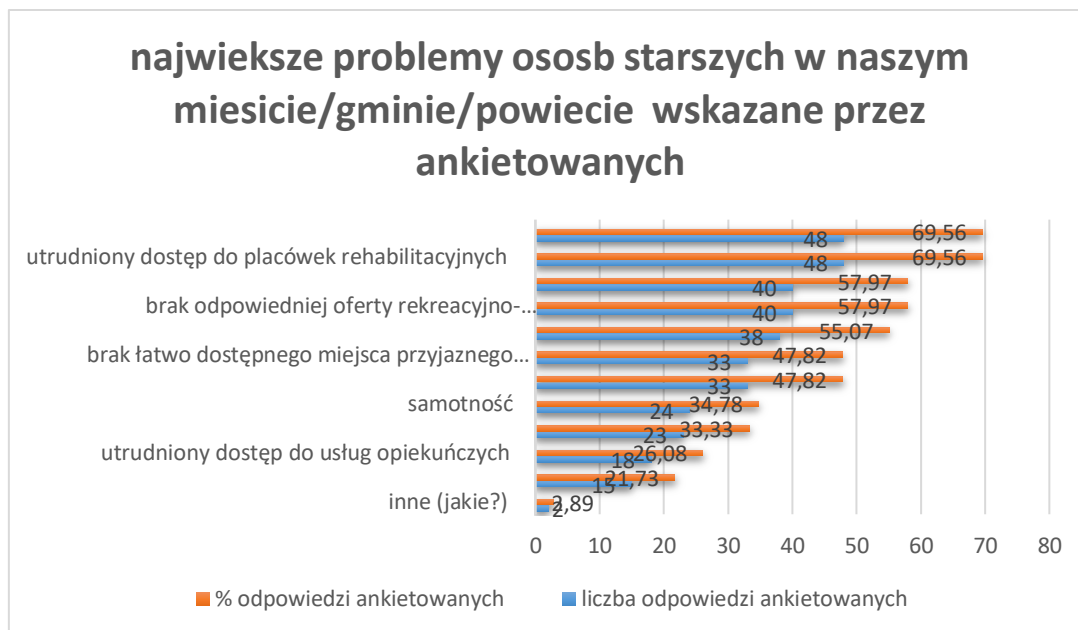

Część II. Omówienie wyników ankiety

6. *Jakie są Pani/Pana zdaniem największe problemy osób starszych w naszym mieście/gminie/powiecie?*

- bariery transportowe (komunikacja publiczna) - **55,07 % - 38 osób**
- utrudniony dostęp do placówek kulturalnych (teatr/opera) – **69,56% - 48 osoby**
- brak łatwo dostępnego miejsca przyjaznego seniorom – **47,82% - 33 osoby**
- brak odpowiedniej, różnorodnej i łatwo dostępnej oferty edukacyjnej dla seniorów – **57,97% - 40 osób**
- brak odpowiedniej oferty rekreacyjno-wypoczynkowej – **57,97% - 40 osób**
- nieporadność wobec postępu technologicznego – **33,33% - 23 osoby**
- brak wsparcia przez samorządy lokalne - **57,97% -40 osób**
- bariery architektoniczne (podjazdy, windy) – **21,73% - 15 osób**
- choroby, niepełnosprawność – **47,82% - 33 osoby**
- samotność – **34,78% - 24 osoby**
- utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych – **69,56% - 48 osób**
- utrudniony dostęp do usług opiekuńczych – **26,08% - 18 osób**

- inne (jakie?) – *źle oświetlone ulice, brak oświetlenia* – **2,89%** -2 osoby

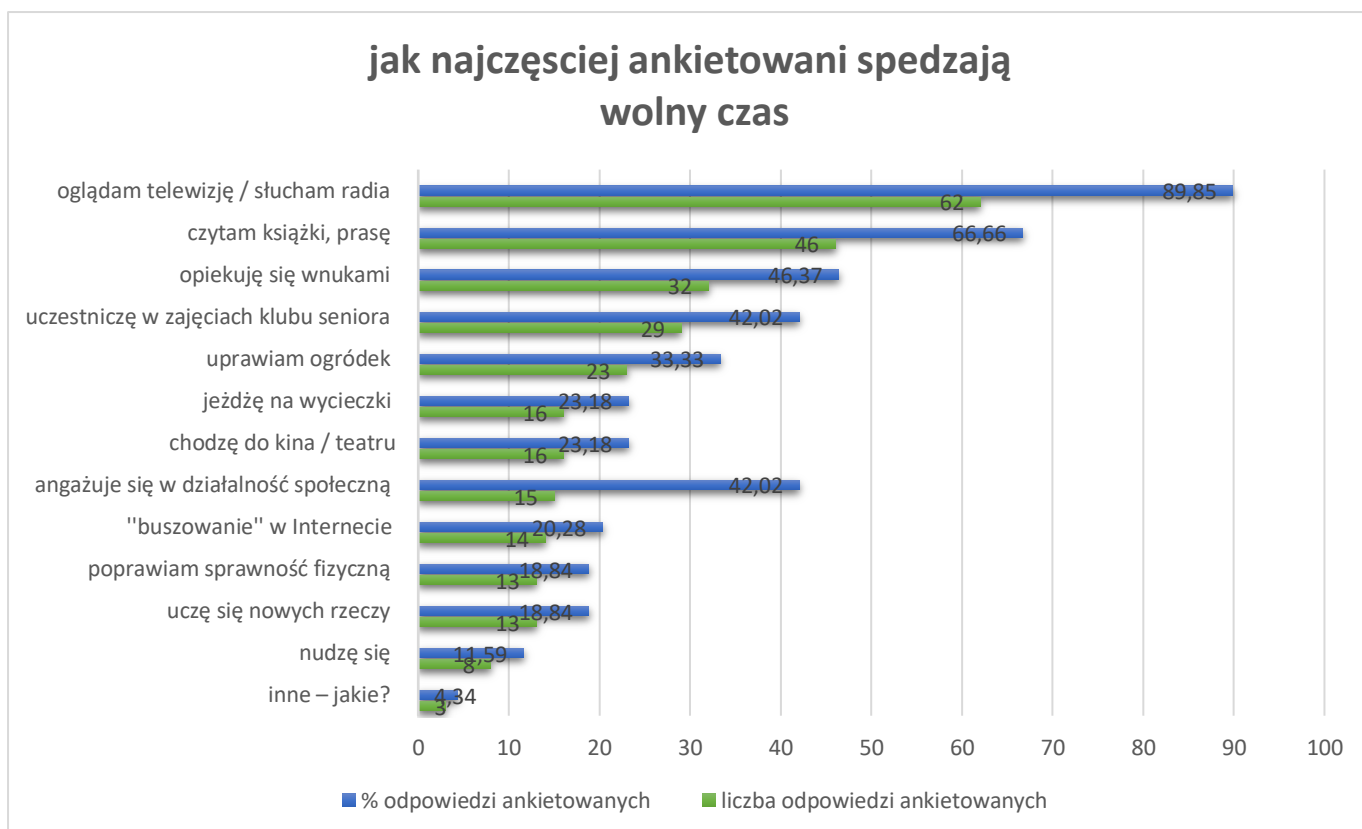

Według respondentów największe problemy w naszym regionie (miasto, powiat) dotyczą utrudnionego dostępu do placówek rehabilitacyjnych (48 osób) kolejnym problemem na który wskazali seniorzy to utrudniony dostęp do placówek kulturalnych (teatr/opera) (48 osób) oraz problemy związane z transportem (38 osób). Na trudności związane z transportem wskazywali przede wszystkim respondenci, którzy mieszkają poza miastem jak również ci którzy mieszkają w odległych częściach miasta, osoby te nie mają możliwości dojazdu do miejsca wydarzenia ze względu na brak komunikacji publicznej. Ankietowani uznali również iż brak odpowiedniej oferty rekreacyjno - wypoczynkowej, brak odpowiedniej, różnorodnej i łatwo dostępczej oferty edukacyjnej oraz brak wsparcia ze strony samorządu uniemożliwia im angażowanie się w działania, które wykraczają poza sferę domową, taką opinie wyraziło 40 osób.

7. Jak Pani/Pan najczęściej spędza wolny czas?

- oglądam telewizję / słucham radia – 89,85% - 62 osoby
- czytam książki, prasę – 66,66% - 46 osób
- chodzę do kina / teatru – 23,18% - 16 osób
- jeżdżę na wycieczki - 23,18% - 16 osób
- uprawiam ogródek – 33,33% - 23 osoby

- angażuje się w działalność społeczną -21,73% -15 osób
- uczestniczę w zajęciach klubu seniora – 42,02% - 29 osób
- spotykam się ze znajomymi i przyjaciółmi – 59,42% - 41 osób
- poprawiam sprawność fizyczną – 18,84% - 13 osób
- uczę się nowych rzeczy - 18,84% - 13 osób
- opiekuję się wnukami – 46,37% - 32 osoby
- "buszowanie" w Internecie (FB, fora społecznościowe, portale informacyjne) -20,28% - 14 osób
- nudzę się – 11,59%, 8 osób
- inne – jakie? – 4,34%, 3 osoby (chodzenie do kościoła, rozwiązywanie krzyżówek, majsterkowanie, uczenie się j. obcych)

W tym pytaniu ankietowani mieli za zadanie wskazać jak najczęściej spędzają swój czas wolny. Seniorzy mieli do wyboru kilkanaście zróżnicowanych odpowiedzi z kategorii media, działanie na rzecz innych, spotkania z bliskimi, uprawa roślin, rekreacja, uczestniczenie w zajęciach klubu seniora, spędzanie czasu na aktywności fizycznej.

Najwięcej badanych bo aż 89,85% – w wolnym czasie oddaje się oglądaniu telewizji. Ta forma spędzania czasu wolnego nie wymaga od nich nakładów finansowych ani wyjścia z domu. W telewizji mogą wybierać programy związane z ich zainteresowaniami, oglądają filmy i seriale, szukając różnego rodzaju wiadomości.

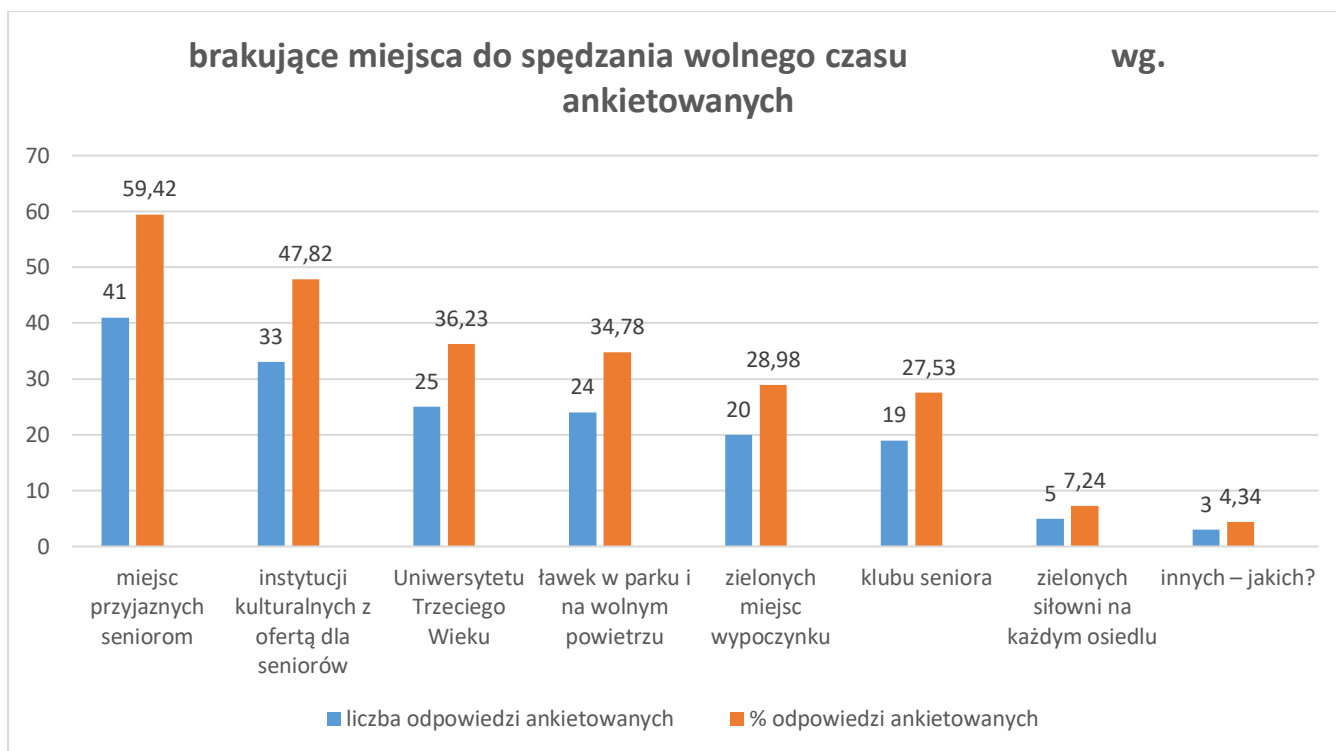
Z ankiet wynika iż duży odsetek seniorów (66,66%) oddaje się czytaniu książek, gazet szukając doniesień z Polski i świata. Przeważają zatem bierne formy spędzania czasu wolnego.

Prawie sześćdziesiąt procent (59,42%) respondentów wskazało że w wolnym czasie spotyka się ze znajomymi i przyjaciółmi. Ta grupa wiekowa odczuwa potrzebę towarzystwa i spotkań. Najczęściej odpowiedź „spotykam się ze znajomymi i przyjaciółmi” zaznaczały kobiety bez względu na ich status rodzinny i miejsce zamieszkania. Oznacza to, że seniorki dobrze dbają o realizację swoich potrzeb w zakresie kontaktu z innymi.

Tylko 23,18% ankietowanych zaznaczyło iż wolny czas spędzają chodząc do kina/teatru, jeżdżą na wycieczki. W grupie, która w ten sposób spędza czas wolny znajdują się głównie kobiety, w większości mieszkanki miasta. Mniejsze uczestnictwo w życiu kulturalnym pozostałych ankietowanych może być spowodowane kwestiami finansowymi, związane z transportem (brak dobrej komunikacji), dostosowaniem oferty oraz umożliwienia im uczestnictwa przez organizacje danego wydarzenia (wycieczki, wspólnego wyjazdu do teatru). Wszystkie wymienione czynniki wydają się być ze sobą połączone i powiązane.

8. Jakich miejsc brakuje najbardziej w miejscu Pani/Pana zamieszkania do spędzania wolnego czasu?

- miejsc przyjaznych seniorom (gdzie można realizować różne aktywności) -**59,42% - 41 osób**
- Uniwersytetu Trzeciego Wieku – **36,23% -25 osób**
- instytucji kulturalnych z ofertą dla seniorów (domy kultury, biblioteki) – **47,82% - 33 osoby**
- klubu seniora – **27,53% - 19 osób**
- zielonych miejsc wypoczynku – **28,98% - 20 osób**
- zielonych siłowni na każdym osiedlu – **7,24% - 5 osób**
- ławek w parku i na wolnym powietrzu – **34,78% -24 osoby**
- innych – jakich? (oświetlenie) – **4,34 % - 3 osoby**

Większość ankietowanych, prawie 60% wskazała iż najbardziej brakuje im miejsc przyjaznych seniorom, posiadających ofertę skierowaną specjalnie do osób starszych, posiadającą przestrzeń dostosowaną do potrzeb seniorów. Dotyczy instytucji kultury, edukacyjnych, rekreacyjnych, kawiarni, sklepów punktów medycznych i miejsc użyteczności publicznej.

Liczna grupa seniorów (33 osoby, blisko 50 %) wskazała na brak instytucji kulturalnych które posiadają ofertę, obok ogólnie dostępnej, skierowaną specjalnie do osób starszych, dedykowane im różne zajęcia.

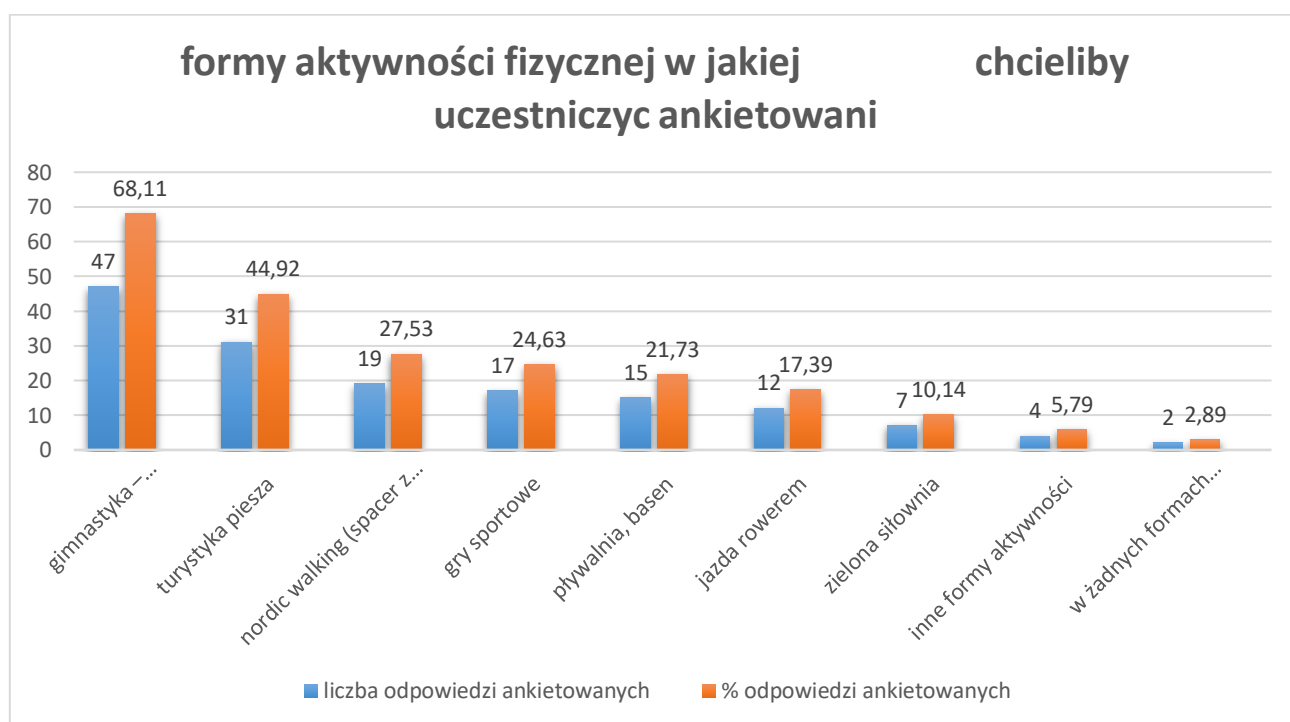
Pewnym zaskoczeniem jest, iż tylko 25 ankietowanych zaznaczyło brak Uniwersytetu Trzeciego Wieku czy też klubu seniora (19 osób). Wśród ankietowanych (uczestników projektu) były też osoby które korzystają z oferty programowej adresowanej do seniorów i uczestniczą w spotkaniach w ramach klubu seniora m.in. Stowarzyszenia „Rodzina Kolpinga w Bochni” i nie zauważają braku takich miejsc.

Ankietowani (24 osoby) wskazują przede wszystkim na brak ławek oraz zielonych miejsc wypoczynku (20 osób).

Na podstawie wskazanych odpowiedzi można wnioskować iż seniorzy oczekują od instytucji kultury (m.in. domów kultury, bibliotek) prowadzenia dedykowanych im zajęcia oraz iż ważną przestrzenią spotkań dla nich są parki, miejsca zielone. Istotną kwestią dla nich jest także możliwość wyjścia na spacer, odpoczynku poza mieszkaniem.

9. W jakich formach aktywności fizycznej Pani/Pan chciałby uczestniczyć?

- nordic walking (spacer z kijkami) – **27,53% - 19 osób**
- gimnastyka – (ogólnorozwojowa, aerobik) – **68,11% - 47 osób**
- pływalnia, basen – **21,73% - 15 osób**
- gry sportowe (np. kręgle, speed-ball, bule (gra w kule) – **24,63% - 17 osób**
- zielona siłownia – **10,14% - 7 osób**
- turystyka piesza – **44,92% - 31 osób**
- jazda rowerem – **17,39% - 12 osób**
- inne formy aktywności – jakie? (taniec, spacer, gra w piłkę) – **5,79% - 4 osoby**
- w żadnych formach aktywności fizycznej – **2,89% - 2 osoby**

Odpowiedź respondentów na to pytanie wskazują iż ponad 68% osób starszych najchętniej uczestniczyłaby w zajęciach z gimnastyki. Wśród tej grupy, która preferuje taką formę aktywności fizycznej znajdują się przede wszystkim kobiety niezależnie od miejsca zamieszkania czy też sytuacji rodzinnej (42 kobiety). Gimnastyka umożliwia podtrzymywanie sprawności ruchowej, i ze względu na utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (prawie 70% ankietowanych tak zaznaczyło) gimnastyka jest substytutem rehabilitacji. Z wypowiedzi badanych wynika iż kolejną formą aktywności fizycznej, którą

seniorzy są zainteresowani to turystyka piesza. Należy przy tym zaznaczyć, że turystyka piesza - chodzenie jest jedną z najmniej wymagających nakładów finansowych formą aktywności fizycznej.

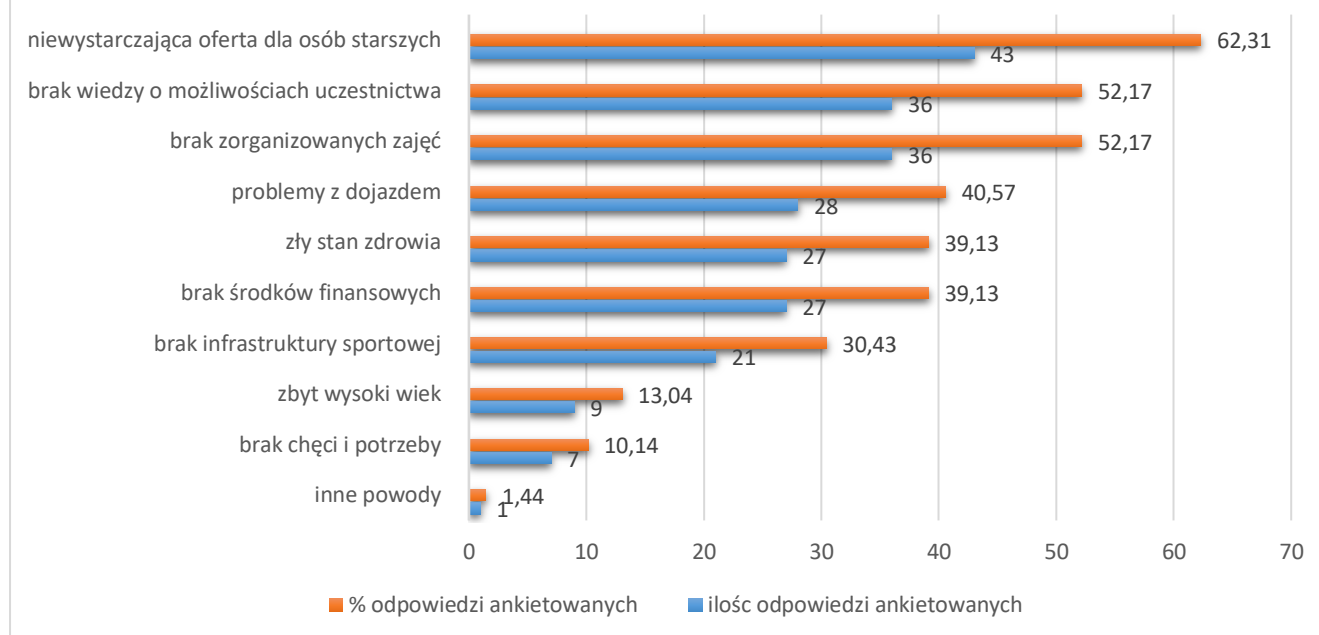
Nieco mniejsza grupa respondentów uczestniczyłaby w takich formach aktywności fizycznej jak nordic walking (spacer z kijkami) (27,53%), grach sportowych (np. kręgle, speed-ball, bule (gra w kule) (24,63%); jazda rowerem (17,39%). Jedynie 2,89% respondentów wskazało, że w żadnej formie aktywności fizycznej nie chce uczestniczyć, w grupie tej są zarówno mężczyźni jak i kobiety (50/50%)

Bardzo pozytywnie wśród respondentów przedstawia się zainteresowanie aktywnością fizyczną, rodzaj aktywności to kwestia preferencji i możliwości, istotne jest, że seniorzy mają świadomość wpływu ruchu na jakość życia.

10. Bariery uczestnictwa w formach aktywności fizycznej

- niewystarczająca oferta dla osób starszych – **62,31% - 43 osoby**
- brak wiedzy o możliwościach uczestnictwa w zajęciach sportowych – **52,17% - 36 osób**
- problemy z dojazdem na zorganizowane zajęcia – **40,57% - 28 osób**
- brak zorganizowanych zajęć w pobliżu miejsca zamieszkania – **52,17% - 36 osób**
- brak infrastruktury sportowej dostosowanej dla osób starszych – **30,43% - 21 osób**
- zły stan zdrowia – **39,13% - 27 osób**
- brak środków finansowych – **39,13% - 27 osób**
- zbyt wysoki wiek – **13,04% - 9 osób**
- brak chęci i potrzeby – **10,14% - 7 osób**
- inne powody – jakie **1,44% - 1 osoba**

bariery uczestnictwa w formach aktywności fizycznej wg. ankietowanych

Zdecydowana większość, 62% respondentów, odpowiedziała iż brak oferty aktywności fizycznej dla ich grupy wiekowej jest jednym z największych problemów. Ponadto największą barierę dla ponad 52% ankietowanych która ogranicza ich w uprawianiu aktywności fizycznej stanowi brak wiedzy o możliwościach uczestnictwa w zajęciach sportowych jak również brak zorganizowanych zajęć w pobliżu miejsca zamieszkania.

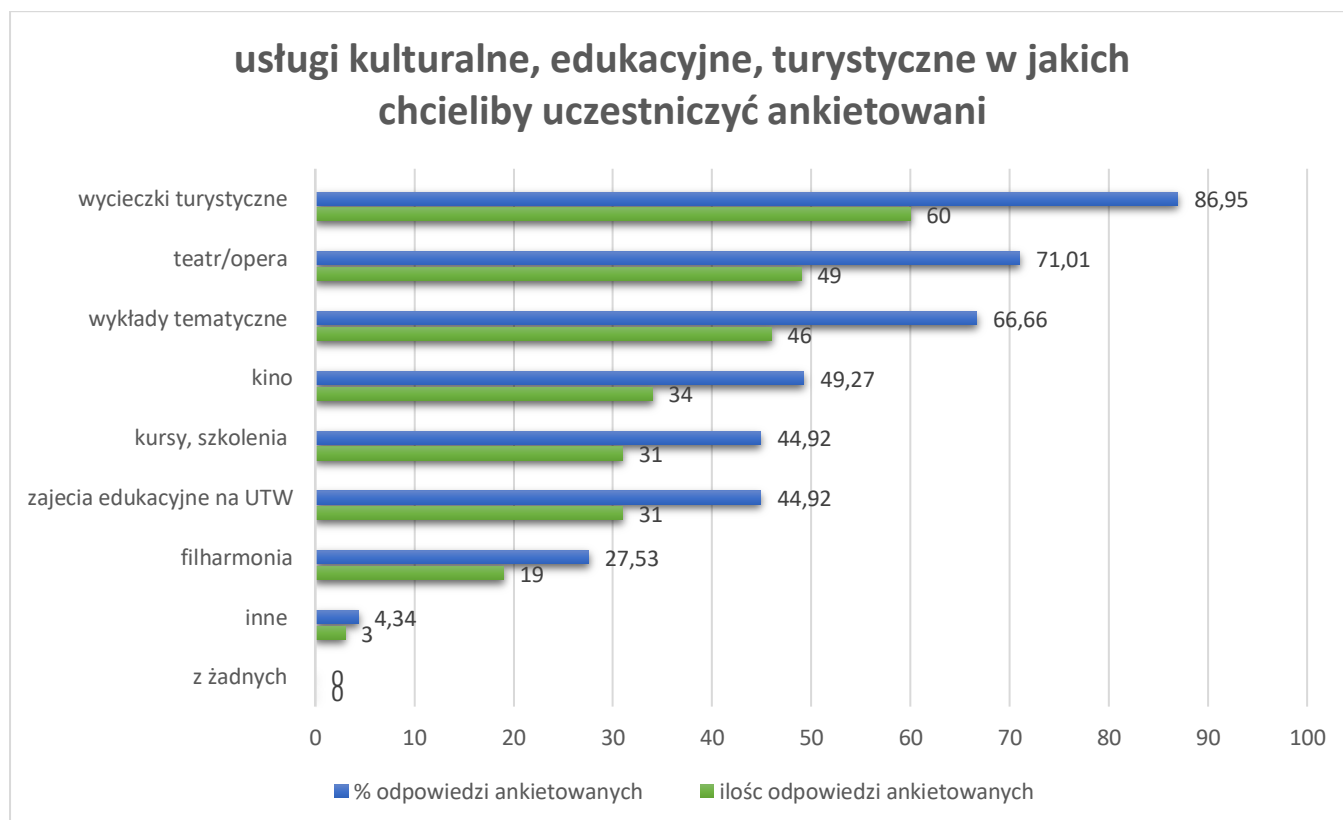
Na problemy z dojazdem na ewentualnie zorganizowane zajęcia ruchowe wskazało aż 40,57% ankietowanych. Respondenci ponadto wskazują na niedostatek infrastruktury sportowej dostosowanej dla osób starszych. Takiej odpowiedzi udzieliło ponad 30% badanych. Znaczna część osób badanych przyznaje, że brak środków finansowych uniemożliwia im udział w zajęciach ruchowych (39,13%).

Z wypowiedzi badanych wynika, że doświadczają braku informacji o organizowanych dla nich zajęciach.

Wśród barier znajdują się kwestie związane ze zdrowiem, wiekiem czy też brakiem chęci i potrzeby. Podsumowując odpowiedź respondentów można stwierdzić że istnieją trzy główne przyczyny trudności które ograniczają korzystanie z aktywności fizycznej: 1. niewystarczająca oferta dla seniorów; 2. brak wiedzy o zajęciach sportowych; 3. problem z dojazdem, transportem.

11. Z jakich usług kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych chciałaby Pani/chciałby Pan uczestniczyć:

- wycieczki turystyczne – **86,95% - 60 osób**
- zajęcia edukacyjne Uniwersytetu Trzeciego Wieku – **44,92% - 31 osób**
- teatr/opera – **71,01% - 49 osób**
- wykłady tematyczne z różnych dziedzin – **66,66% - 46 osób**
- kursy, szkolenia (komputerowe, językowe, hobbystyczne) – **44,92% - 31 osób**
- kino – **49,27% - 34 osoby**
- filharmonia – **27,53% - 19 osób**
- inne - **jakie** (religie innych krajów, zwiedzanie starych miast, spotkania z ciekawymi ludźmi, grupa teatralna) **4,34% - 3 osoby**
- z żadnych – 0

Dane nie sumują się do 100%, ponieważ respondenci mogli wskazać kilka kategorii.

W pozycji usług kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych w hierarchii zainteresowań respondentów największa grupa osób bo prawie 87% deklaruje uczestnictwo w wycieczkach turystycznych.

Zdecydowana większość badanych w ramach wydarzeń kulturalnych wybrała teatr/opera. Większość respondentów, preferujących tą formę kultury stanowią kobiety (80%)

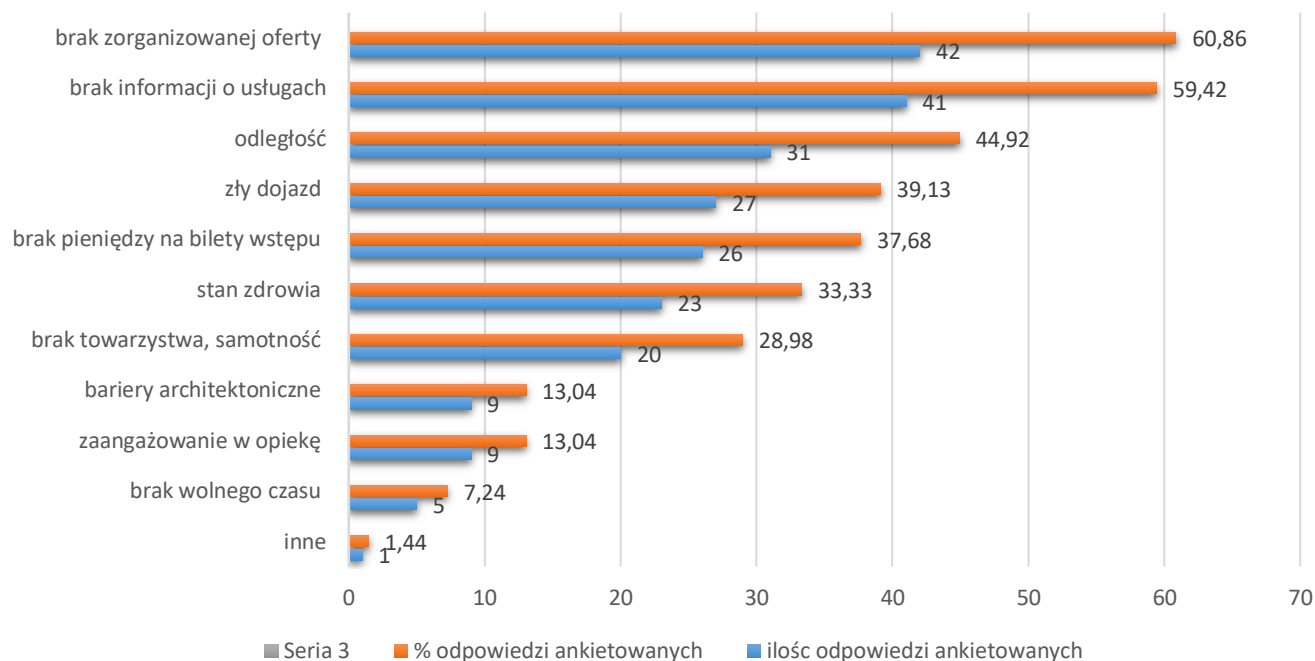
natomiast wśród mężczyzn odsetek wynosi 40%. Spośród pozostałych wymienionych w badaniu typów usług kulturalnych, edukacyjnych, największy odsetek odpowiedzi dotyczy udziału w wykładach tematycznych z różnych dziedzin (66,66%), wyjęcia do kina (49,27%). Około 45% respondentów jest zainteresowanych udziałem w szkoleniach (komputerowych, językowych, hobbystycznych) oraz zajęciach na UTW.

Jak pokazują wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wycieczki są lubianą przez seniorów formą aktywności. W wydarzeniach kulturalnych, wykładach tematycznych chętniej uczestniczą kobiety. Mniej niż połowa respondentów jest zainteresowana edukacją nieformalną na UTW czy też skorzystaniem z kursów, szkoleń.

12. Co według Pani/Pana najbardziej utrudnia osobom starszym dostęp do usług kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych

- brak zorganizowanej oferty adresowanej do osób starszych – **60,86% - 42 osoby**
- brak towarzystwa, samotność – **28,98% - 20 osób**
- brak informacji o usługach/ofercie – **59,42% - 41 osób**
- zły dojazd – **39,13% - 27 osób**
- odległość – **44,92% - 31 osób**
- bariery architektoniczne – **13,04% - 9 osób**
- brak pieniędzy na bilety wstępu – **37,68% - 26 osób**
- stan zdrowia – **33,33% - 23 osoby**
- brak wolnego czasu – **7,24% - 5 osób**
- zaangażowanie w opiekę nad wnukami lub innym członkiem rodziny – **13,04% - 9 osób**
- inne – **jakie 1,44 % - 1 osoba**

co utrudnia osobom starszym dostęp do usług kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych wg ankietowanych

Większość ankietowanych (60% udzielonych odpowiedzi) zdecydowanie wskazuje iż podstawowa barierą utrudniającą osobom starszym dostęp do usług kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych jest brak zorganizowanej oferty adresowanej do ich grupy wiekowej, lub brak informacji o ofercie. Na brak zorganizowanej oferty wskazywało 53 % mieszkańców miasta, 70 % mieszkańców miejscowości wiejskich. Seniorzy bardzo często wskazują na trudności w dostępie do informacji o wydarzeniach kulturalnych, turystycznych, edukacyjnych, które mogą być dla nich interesujące.

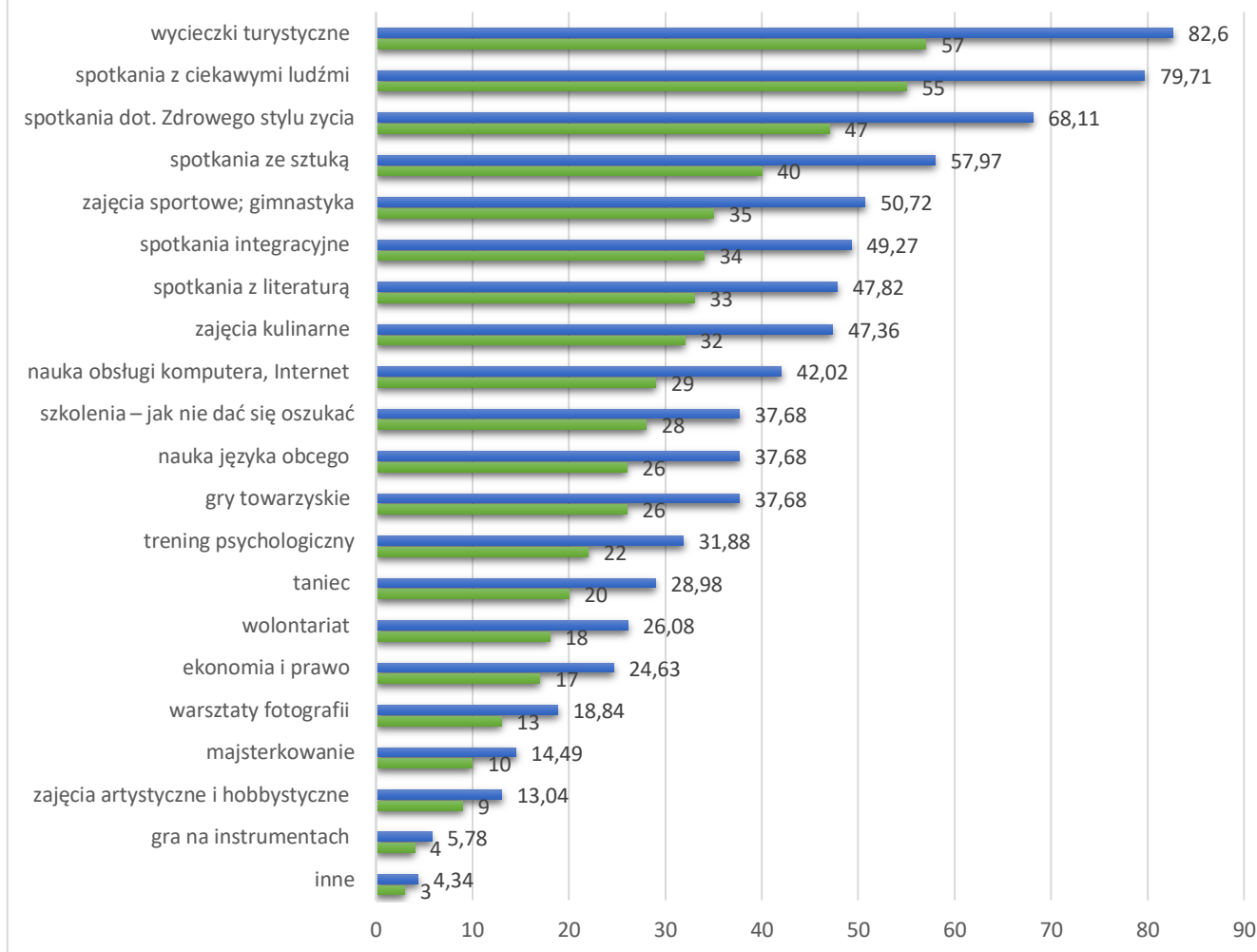
Wśród przeszkód, które utrudniają seniorom uczestnictwo w różnych formach aktywności dość często respondenci wskazują na kwestie związane z komunikacją (ponad 39%), odległością (prawie 45%). Na trudności związane z dojazdem, odległością wskazywali zarówno mieszkańcy miasta jak i miejscowości wiejskich. Kolejną przyczyną ograniczenia uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych jest związana ze stanem zdrowia (33,33%) oraz brakiem towarzystwa, samotność na którą wskazuje 28,98%. Dla ponad 37% ankietowanych kwestie finansowe związane z brakiem pieniędzy na bilety uniemożliwia uczestnictwo w edukacji kulturalnej, turystycznej, rekreacyjnej. Na kwestie związane z barierami architektonicznymi, opieka nad członkiem rodziny, wnukami wskazywało niewiele ponad 13% ankietowanych, natomiast ze względu na brak czasu wskazywało ponad 7% seniorów.

Należy zaznaczyć że trudności dotyczące dostępu do usług często nakładają się na siebie, ograniczenie zdrowotne łączy się z barierami architektonicznymi czy też dojazdem.

13. W jakich formach spędzania wolnego czasu chciałaby Pani/chciałby Pan uczestniczyć:

- wycieczki turystyczne (piesze i wyjazdowe) – **82,60% - 57 osób**
- zajęcia sportowe; gimnastyka, nordic walking, aerobik – **50,72% - 35 osób**
- zajęcia artystyczne i hobbystyczne (jakie) - **13,04% - 9 osób**
- spotkania z ciekawymi ludźmi – **79,71% - 55 osób**
- nauka języka obcego (jakiego) (ang; niem; francuski, chiński) – **37,68% - 26 osób**
- spotkania poświęcone zdrowemu stylowi życia – **68,11% - 47 osób**
- zajęcia kulinarne – **47,36% - 32 osoby**
- nauka obsługi komputera, Internet – **42,02% - 29 osób**
- wolontariat – **26,08% - 18 osób**
- spotkania integracyjne – **49,27% - 34 osoby**
- ekonomia i prawo (zarządzaniem budżetem, informacje dot. instytucji finansowych) – **24,63% - 17 osób**
- spotkania ze sztuką (np. wystawy, teatr, kino, opera) – **57,97% -40 osób**
- spotkania z literaturą – **47,82% - 33 osoby**
- szkolenia – jak nie dać się oszukać? – **37,68% - 28 osób**
- warsztaty fotografii **18,84 % - 13 osób**
- gry towarzyskie – **37,68% - 26 osób**
- trening psychologiczny, pamięci, twórcze myślenie, **31,88% - 22 osoby**
- taniec – **28,98% - 20 osób**
- gra na instrumentach – **5,78% - 4 osoby**
- majsterkowanie – **14,49% - 10 osób**
- inne (proszę napisać jakie?) **4,34% - 3 osoby**

formy spędzania wolnego czasu w jakich chciałyby uczestniczyć osoby starsze wg. ankietowanych

Z przeprowadzonych badań wynika, że respondenci swój wolny czas najchętniej spędzaliby na wycieczkach o czym świadczy zaznaczenie tej pozycji przez 82,60% ankietowanych. Uczestnictwo w spotkaniach z ciekawymi ludźmi deklarowało 79,71% osób. Spośród wymienionych form spędzania wolnego czasu, największy odsetek odpowiedzi dotyczy: spotkań poświęconych zdrowemu stylowi życia (68,11%), spotkań ze sztuką (57,97%), zajęć ruchowych (gimnastyka, aerobik - 50,72%), spotkań integracyjnych (49,27%), zajęć kulinarnych (47,36%), zajęć komputerowych (42,02%), nauka języka obcego, gry towarzyskie (37,68%).

Wskazane przez ankietowanych formy spędzania wolnego czasu w jakich najchętniej by uczestniczyli wyraźnie pokazuje, że są zgodne z hierarchią ich potrzeb. Każda zaproponowana forma spędzenia czasu dla ankietowanych była interesująca. Jedyna różnica polega na tym, że na niektóre ze wskazanych form byłby zdecydowanie większy popyt a na niektóre mniejszy. Kolejność najważniejszych zainteresowań dotyczących spędzania wolnego czasu mężczyzn i kobiet wygląda podobnie. Szczególnie dużym zainteresowaniem obu grup cieszą się wszelkie imprezy kulturalne, w dalszej kolejności wykłady i seminaria, a następnie zajęcia rekreacyjno-usprawniające. Jednak popyt na

poszczególne formy jest zróżnicowany. Wśród kobiet zapotrzebowanie na wydarzenia kulturalne (teatr, spotkania z literaturą) jest wyższe niż u mężczyzn. Mężczyźni mniej chętnie także uczestniczyliby w zajęciach ruchowych, typu gimnastyka, zajęciach poświęconych zdrowemu odżywianiu, kulinarnych. Mężczyźni częściej za to niż kobiety spędzaliby wolny czas na kursach komputerowych oraz grach towarzyszkach.

Choć większość ludzi starszych wie, co to jest wolontariat, to niewielu z nich się w niego angażuje, 26,08% respondentów wskazało, że byłaby zainteresowanych ta forma spędzania czasu wolnego. Seniorzy w ramach wolnego czasu chcą korzystać z oferty, chcą być aktywnymi odbiorcami a nie koniecznie wolontariuszami.

14. Jaka formę organizacji poszczególnych aktywności dla osób starszych Pani/Pan preferuje (wybiera)

- zorganizowaną dla większych grup osób (np. wyjazd do teatru, muzeum, wycieczki, szkolenia (komputerowe, językowe) – 100 % (69 osób)
- indywidualną formę aktywności - 7,24% (5 osób)

Jak wynika z przeprowadzonej analizy znaczna większość seniorów preferuje formę zorganizowaną dla większych grup osób dotyczy to np. wyjazdu do teatru, muzeum, wycieczkę, szkolenia (komputerowe, językowe). Tylko kilka osób (5) zaznaczyło dwie formy organizacji. Część osób jest w stanie sama sobie zorganizować wypoczynek, jednak bardzo duża grupa seniorów potrzebuje w tym zakresie wsparcia

15. Proszę podać jakie Pan/Pani ma oczekiwania związane z aktywizacją seniorów w Bochni, powiecie bocheńskim?

Odpowiedzi na to pytanie udzieliło tylko 38 ankietowanych (55,07%) z pośród 69 biorących udział w badaniu.

Pytanie to należało do tzw. pytań otwartych i brak było wskazania na możliwe odpowiedzi. Dla respondentów takie pytania są trudniejsze i bardziej czasochłonne, może też świadczyć o trudnościach z wyrażaniem potrzeb przez ankietowanych a także lekiem przed ich ujawnieniem.

Pytanie było ukierunkowane na poszerzenie wiedzy dotyczącej badanego zjawiska tj. potrzeb seniorów i miało na celu zebranie opinii i dokonanie rozpoznania sygnalizowanych przez nich potrzeb związanych ze sferą usług w obszarach m.in. edukacji, kultury, turystyki oraz dostępności usług w tych obszarach.

W odpowiedzi w kwestii ich oczekiwań związanych z aktywizacją najczęściej padały odpowiedzi:

Zwiększenie wsparcia finansowego przez samorządy na działalność dla seniorów, utworzenie w centrum miasta lokalu (klubu) seniora z wieloma zajęciami dla seniorów. Wspieranie stowarzyszeń, które działają na rzecz seniorów; wspieranie powstawania klubów seniora i wspieranie działań w tych klubach, większe zainteresowanie sprawami seniorów przez samorządy, organizacja „Dnia Seniora”, „Dnia Zdrowia Seniora”, wydawanie gazety z różnymi informacjami dla seniorów.

Dom Kultury, biblioteka powinny organizować różne działania, sekcje dla seniorów, brakuje oferty z ciekawymi warsztatami dla tej grupy wiekowej; organizować spotkania z ciekawymi ludźmi w bibliotece, muzeum oraz inne działania w godzinach wczesno popołudniowych.

Poprawa komunikacji miejskiej, wznowienie komunikacji w Bochni do różnych osiedli, brakuje środków transportu do centrów kultury (mało kursów autobusów i busów), uruchomić więcej linii autobusowych, zapewnić więcej ławek i placów zielonych, zadbać o oświetlenie ulic.

Dla uzupełnienia ww. oczekiwań zostają one poparte cytatami wypowiedzi ankietowanych.

(...) zrozumienie ludzi starszych, więcej ławek i placów zielonych. Wznowienie komunikacji miejskiej w Bochni, jest wiele osiedli gdzie nie ma dojazdu autobusem. Zrobienie w centrum klubu seniora z wieloma organizowanymi zajęciami.

(...) Brak informacji dla seniorów, brak odpowiedniej komunikacji dla seniorów.

(...) lokal dla seniorów w samym centrum, więcej pieniędzy na aktywność kulturalną (teatry, wycieczki). Organizowanie Dnia Seniora z wykładami o zdrowym żywieniu. Wsparcie stowarzyszeń które robią coś dla seniorów. Interesowanie się seniorami nie tylko w okresie wyborów.

(...) Brakuje w Domu Kultury oferty dla seniorów – ciekawych warsztatów.

(...) Organizowanie spotkań w muzeum, bibliotece w godzinach rannych, stworzenie w centrum miejsca przyjaznego seniorom z odpowiednim programem, nie skupiać się na jednej formie aktywności. Powinien być w każdej dzielnicy, osiedlu klub seniora. Zapewnienie lepszej komunikacji miejskiej.

(...) Utworzenie klubu seniora, więcej autobusów do Bochni.

(...) Poprawa komunikacji, więcej autobusów. Stworzenie klubów seniora i innych miejsc dla osób starszych.

(...) Brakuje środków transportu do centrów kultury (mało kursów autobusów i busów).

(...) Większe wsparcie samorządu, organizacja w MDK zajęć tylko adresowanych do seniorów a nie tylko do młodych.

(...) MDK powinien organizować różne sekcje dla osób starszych, miasto powinno wydawać gazetkę dla seniorów z różnymi informacjami tak jak jest w innych miastach, organizować Dzień Seniora. Kartę Seniora powinno się wydawać w Urzędzie, urząd powinien rozmawiać z instytucjami aby wiele instytucji honorowała tę kartę.

(..) więcej ławek wypoczynkowych dla osób starszych.

(...) Powinno się wydawać gazetę dla seniorów z informacją co się dzieje w mieście i okolicy, z poradami lekarzy itp. Powinien powstać UTW z prawdziwego zdarzenia, taki jak funkcjonował przy bocheńskiej uczelni. Instytucje i urzędy powinny organizować akcje np. Dzień Zdrowia Seniora.

Część III. Wnioski i rekomendacje

Wnioski:

Seniorzy biorący udział w badaniu zostali wybrani na zasadzie doboru celowego, kryteria doboru respondentów zostały określone z góry. Zgodnie z przyjętymi założeniami ankietowanymi byli seniorzy zrekrutowani do udziału w projekcie „CZAS na UTW”. Zatem przedstawione spostrzeżenia i wnioski odnoszą się do niewielkiej grupy ankietowanych seniorów, jednak podsumowując zebrane opinie można uznać, iż dotyczą większości osób starszych z naszego regionu.

Analiza wskazanych odpowiedzi przez seniorów prowadzi do wniosku iż chętnie uczestniczyliby w formach działalności kulturalnej, edukacyjnej, turystycznej itp. zorganizowanej np. przez centra kultury. Osoby starsze chciałyby uczestniczyć w różnych

aktywnościach dedykowanych właśnie im, w których nie byliby traktowani jako przypadkowy odbiorca, a zajęcia byłyby tak organizowane, aby realizować ich potrzeby. Ankietowani wskazywali iż coraz chętniej chcą uczestniczyć w zajęciach z dziedziny sportu i rekreacji skierowanych do osób starszych. Wskazywali również na problem z komunikacją miejską oraz brakiem przestrzeni publicznej w której mogli by prowadzić swoje aktywności.

Rekomendacje:

Organizację różnorodnych zajęć dla seniorów należy traktować jako ważny element polityki senioralnej, bardzo istotna kwestia dotyczy również integracji tej grupy wiekowej.

Oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów powinna być zróżnicowana i stale rozwijana. Instytucje użyteczności publicznej (kultury, sportu) powinny mieć przygotowaną różnorodną ofertę do osób starszych w tym również dotycząca ich aktywności fizycznej.

Samorząd powinien zadbać o dodatkowe kursy autobusowe jak również transport celowy na wydarzenia kulturalne, senioralne.

Planując przestrzeń publiczną, należy zwrócić uwagę na specjalne potrzeby tej grupy wiekowej, zadbać o większą ilość ławek, miejsc zielonych. Zwiększenie liczby miejsc do spędzania czasu wolnego w przestrzeniach publicznych na poziomie osiedli, parków wyposażonych w miejsca do siedzenia.